KPF: Skala nadużyć dotykających instytucje finansowe wciąż rośnie

Ostatnia zmiana: 2018-12-05 11:11:56

Nasila się zjawisko nadużyć na rynku finansowym. Każdy z respondentów tegorocznego badania Nadużycia w sektorze finansowym", przeprowadzonego przez EY i Konferencję Przedsiębiorstw Finansowych (KPF), został w minionych 12 miesiącach dotknięty większą liczbą nadużyć, w wyniku których poniósł większe straty finansowe.

O eskalacji problemu świadczy fakt, że odsetek podmiotów, które straciły z powodu nadużyć więcej niż 10 mln zł wzrósł prawie dwukrotnie (z 5 do 10 proc.) w porównaniu z rokiem 2017. Odnotowano także wzrost udziału spółek, które osiągnęły straty na poziomie między 1 a 10 mln zł w tym przedziale mieściła się już co trzecia ankietowana instytucja finansowa.

Mimo że każda badana instytucja jest inna oraz boryka z nieco innymi problemami w obszarze przeciwdziałania nadużyciom, wyniki badania potwierdzają, że główne wyzwania i trendy są takie same oraz nie ulegają istotnym zmianom na przestrzeni czasu. Nadużycia, zidentyfikowane w ostatnim roku w instytucjach finansowych, najczęściej dotyczyły ich podstawowej działalności. Wszystkie banki spotkały się z wyłudzeniami z wykorzystaniem kart płatniczych, wszystkie firmy leasingowe z przywłaszczeniem przedmiotu leasingu, a firmy pożyczkowe z wyłudzeniami pożyczek.

Banki

Zjawisko nadużyć w bankach było większe niż przed rokiem. Każde z wskazywanych przez banki rodzajów wyłudzeń występowało częściej niż w 2017 roku. W poprzednim badaniu najczęściej wskazywanym przez respondentów nadużyciem były wyłudzenia kredytów, natomiast w tym roku są to właśnie wyłudzenia z użyciem kart płatniczych. Z tym rodzajem nadużycia miało do czynienia 100proc. ankietowanych banków. Niewiele mniej, bo 86 proc. banków uczestniczących w badaniu spotkało się wyłudzeniami kredytów i nieautoryzowanymi transakcjami. Podobnie jak przed rokiem najrzadziej spotykanymi w bankach były nadużycia wewnętrzne, ale i tak zaobserwowano ich wzrost o 11 punktów procentowych.

Firmy leasingowe

Odpowiedzi firm leasingowych wskazują, że kradzież przedmiotu leasingu nie tylko dotknęła wszystkich respondentów z tej grupy, ale również, że zdarzało się to częściej niż przed rokiem. Przywłaszczenie przedmiotu leasingu to przeciętnie 3 na 4 nadużycia zidentyfikowane przez firmy leasingowe. Pozostałe typy nadużyć zdarzały się w tych instytucjach zdecydowanie rzadziej. Na uwagę zwraca jednak fakt, że ponad dwukrotnie więcej ankietowanych firm było także dotkniętych przynajmniej raz nadużyciem wewnętrznym.

Firmy pożyczkowe

Instytucje pożyczkowe charakteryzują się specyficznym profilem działalności. Dlatego w głównej mierze są narażone na jeden typ nadużyć, tj. związanych z wyłudzeniami pożyczek. W ciągu ostatnich 12 miesięcy każda z badanych instytucji była ofiarą takiego wyłudzenia przeciętnie 289 razy. Dodatkowo co trzeci ankietowany zmagał się z problemem współudziału pracowników w nadużyciach brali oni udział w 85 proc. wszystkich zidentyfikowanych nadużyć.

Wspólny problem cyberprzestępczość

Problem cyberprzestępczości, mocno podkreślany w poprzednim badaniu, nie stracił na znaczeniu. Niemal co drugi respondent był przynajmniej raz narażony na straty wynikające z cyberprzestępczości. I chociaż odsetek ankietowanych, którzy spotkali się w ostatnim roku z cyberprzestępczością spadł (do 44 proc. w 2018 roku vs. 50 proc. w 2017 roku), nadal jest to bardzo poważne zagrożenie w sektorze finansowym. Spośród badanych organizacji największy problem mają banki. Natomiast w branży leasingowej cyberprzestępczość praktycznie nie występuje.

Zjawisko cyberprzestępczości, choć już lepiej rozpoznane, nadal wzbudza obawy. W tym roku kolejny raz obserwujemy wzrost liczby respondentów wskazujących, że ryzyko związane z cyberprzestępczością będzie rosnąć w 2016 roku takich odpowiedzi udzieliło 31 proc. ankietowych, w tym roku jest to już 42 proc.

Cyberbezpieczeństwo i socjotechnika wyłudzeń pozostają w centrum uwagi instytucji finansowych. Zdaniem szefa Bank of England, Marka Carneya, możliwą przyczyną przyszłego kryzysu finansowego będzie cyberatak, którego cel i skalę do tej pory wykluczano z rozważań. I trudno się z nim nie zgodzić wystarczy wyobrazić sobie sytuację, gdy nie mamy dostępu do swoich pieniędzy nie w skali kraju, ale systemu. A przecież, w naszej opinii, mamy bezpieczne metody które dają natychmiastowy dostęp do naszych pieniędzy na rachunkach bankowych. Chwalimy system bankowy za strategie cyberliderów i cyfrowych buntowników, ale jednocześnie zapominamy, że stwarzamy szanse dla cyberprzestępców na niespotykaną do tej pory skalę podkreśla dr Mirosław A. Bieszki, Doradca ds. Ekonomicznych KPF.

Spadek nastrojów i wydatków

Wspólnym dla całej branży zjawiskiem jest problem ograniczania wydatków i efektywności podejmowanych działań. Z tegorocznego badania wynika, że rynek finansowy wydaje na przeciwdziałanie nadużyciom przeciętnie mniej niż przed rokiem. Już co czwarty ankietowany (niemal dwukrotnie więcej niż przed rokiem) uważa, że jego instytucja nie ponosi żadnych dodatkowych kosztów związanych z zapobieganiem nadużyciom, przy czym dla 30 proc. nie stanowi to żadnego problemu. Spośród respondentów, którzy twierdzą, że ich instytucja potrzebuje nakładów na zwalczanie nadużyć, tylko nieco ponad połowa widzi szansę, że to się wydarzy. Po drugiej stronie znajdują się instytucje, które wydają na przeciwdziałania nadużyciom ponad 500 tys. zł rocznie, a ż z nich planuje dalej zwiększać te wydatki.

Podczas badania zapytano respondentów czy czują, że ich organizacja jest dobrze przygotowana do walki z nadużyciami. Paradoksalnie, mimo rosnących strat, ponad połowa ankietowanych potwierdziła, że ich firma jest przygotowana. Odwrotne zdanie wyraziło jedynie 15 proc. podmiotów. Blisko co trzecia spółka nie była

pewna czy jest przygotowana na odpowiednim poziomie.

Instytucje stosują różne metody ograniczenia ryzyka nadużyć, wykorzystując (w różnych proporcjach) potencjał ludzki oraz technologię.

Analizując metody przeciwdziałania nadużyciom widać, że instytucje finansowe w równym stopniu stawiają na ludzi i technologię i wykorzystują ich synergię. Im instytucje gromadzą więcej doświadczeń, tym bardziej efektywnie wykorzystują dostępne środki i częściej budują mechanizmy, które łączą wiele metod jednocześnie podsumowuje Mariusz Witalis, Partner EY.

Badanie nadużyć w sektorze finansowym to projekt badawczy prowadzony przez KPF i EY już od 2009 roku. Tegoroczna edycja badania została przeprowadzona w formie anonimowej ankiety od czerwca do września 2018 roku. Raport z badania jest podzielony na 2 części. W pierwszej omówione zostały główne wnioski z badania, w drugiej zawarto szczegółowe wyniki dla trzech głównych grup respondentów: banków, leasingodawców oraz instytucji pożyczkowych.